

Nieuw lijfrentebesluit: het werd tijd!

6-6-2019 | Door Kees van Oostwaard
werkzaam bij Fiscale Zaken VIVAT

Staatssecretaris Snel van Financiën heeft in mei een nieuw lijfrentebesluit¹ gepubliceerd. Het vorige besluit dateerde van 13 juni 2012 (met een kleine update in 2015), dus dat werd wel een keer tijd. Dat blijkt ook wel uit de vele nieuwe onderwerpen die in het besluit zijn opgenomen.

In dit artikel ga ik in op de meest in het oog springende zaken.

Nagekomen bedragen

In onderdeel 2.2.5. wordt aandacht besteed aan de problematiek van waardeoverdracht en een na te betalen bedrag van de vorige uitvoerder aan de nieuwe uitvoerder. Het besluit noemt dit een nagekomen bedrag aan rendement of toegekende schadevergoeding.

Een nagekomen bedrag zou moeten leiden tot herrekening van de uitkeringen. In de praktijk wordt een dergelijk nagekomen bedrag vaak in een keer uitbetaald omdat het bedrag zo gering is ten opzichte van het (overgeboekte) lijfrentekapitaal. Dat is een gedeeltelijke afkoop. En dat betekent inhouding van loonheffing verschuldigdheid van revisierente. De staatssecretaris vindt dat het eigenlijk gaat om een reguliere termijn en berekening van revisierente ongewenst is. Hij keurt daarom goed dat er geen revisierente verschuldigd is als het nagekomen bedrag niet meer bedraagt dan € 1.000 en geen herrekening plaatsvindt². Op de (extra) uitkering moet loonheffing worden ingehouden alsof sprake is van de uitkering van een reguliere lijfrentetermijn. Bij een hoger bedrag gelden de reguliere regels en kan dus revisierente verschuldigd zijn.

De staatssecretaris wijst er nog op dat voor nagekomen (collectieve) compensatiebedragen voor beleggingsverzekeringen afzonderlijk beleid geldt (Besluit compensatieregelingen).

Commentaar

Deze uitbreiding van het besluit is zeker nuttig en voorziet in een oplossing voor een praktisch probleem. Als een lijfrente-uitkering eenmaal is ingegaan, zit geen enkele uitvoerder te wachten op een herrekening van de uitkering, helemaal als het om een gering bedrag gaat. Het bedrag van € 1.000 lijkt willekeurig gekozen. Voor de praktijk zou een hoger bedrag welkom zijn geweest, want ook bij een restant bedrag van bijvoorbeeld € 2.000 zal het niet lukken dat nog toe te voegen aan de reeds lopende uitkeringen. Het was mooi geweest als hierbij was aangesloten bij het bedrag dat in artikel 3.133, lid 2, letter d van de Wet IB 2001³ voor kleine lijfrenten.

Restsaldo lijfrenterekening en -beleggingsrecht na de laatste uitkering⁴

Een voorwaarde voor een (gefaciliteerde) lijfrente is dat deze vast en gelijkmatig moet zijn. Aan deze voorwaarde wordt niet voldaan als er een (klein) restsaldo is bij een lijfrentetegood. Een restsaldo kan een klein bedrag zijn *“als gevolg van verschil in valutadata tussen de berekening en de daadwerkelijke overboeking van de uitkeringen”*. Dit ontstaat doordat de daadwerkelijke overboeking een of een paar dagen verschuift.

De staatssecretaris keurt nu goed dat een restsaldo tot ten hoogste € 1.000 als een reguliere termijn kan worden uitgekeerd. Dit kan samen met de laatste uitkering of separaat. Bij een hoger bedrag is sprake van een (gedeeltelijke) afkoop en kan revisierente verschuldigd zijn.

Commentaar

Ook deze goedkeuring is nuttig. Gelet op de achtergrond lijkt de grens in dit geval ruim voldoende.

¹ Besluit van 16 mei 2019, nr. 2019-115021, gepubliceerd in de Staatscourant op 31 mei (nr. 30558)

² op grond van artikel 63 AWR (hardheidsclausule)

³ In 2019 € 4.404

⁴ Onderdeel 2.2.6 van het besluit

Geruisloze terugstorting van te veel betaalde premie of te hoge inleg

De staatssecretaris heeft geconstateerd dat belastingplichtigen meer premie/inleg betalen dan hun jaarruimte en/of reserveringsruimte. Een deel van het betaalde bedrag is dan niet aftrekbaar (als uitgave voor een inkomensvoorziening). Terugstorting van het te veel betaalde bedrag (hoger dan € 2.269) is afkoop of deblokkering van de lijfrente, hetgeen leidt tot negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen en is revisierente verschuldigd. Door het overschrijden van de grens van € 2.269 wordt een deel belast waarover geen aftrek heeft plaatsgevonden (tot maximaal € 2.269 geldt de saldomethode).

Hoewel de staatssecretaris van mening is dat het primair de verantwoordelijkheid van de belastingplichtige is om de ruimte voor aftrek juist te berekenen, komt hij met een goedkeuring. De goedkeuring houdt in dat met een verklaring van de inspecteur van de Belastingdienst⁵ de te veel betaalde premie/inleg kan worden teruggestort. De belastingplichtige moet in zo'n geval wel maximaal gebruik maken van zijn/haar aftrekmogelijkheden. Het bedrag dat zou vallen onder de € 2.269-regel moet ook worden teruggestort. De goedkeuring geldt uitsluitend voor betalingen die zijn gedaan in het kalenderjaar waarin het verzoek bij de Belastingdienst is binnengekomen en de vijf daaraan voorafgaande jaren. Verder moet de belastingplichtige het terug te storten bedrag alsnog opnemen in de rendementsgrondslag van box 3 van de jaren waarover de teruggave wordt uitgevoerd.

De verzekeraar of bank stort het bedrag binnen drie maanden na dagtekening van de verklaring terug zonder inhouding van loonheffing.

Commentaar

Wat mij betreft is dit de belangrijkste wijziging van het lijfrentebesluit. Dit kan zeker de nodige problemen oplossen. Je vraagt je alleen af of dit niet eerder had gekund. Bij eerdere invoering - waarom niet? - had dit de saldomethode (tot een maximum van € 2.269) kunnen voorkomen.

Op zich is de beperking om tot maximaal vijf jaar terug te gaan gebruikelijk in de fiscaliteit, en uit praktisch oogpunt ook begrijpelijk. Maar ook hier geldt dat het 'late inzicht' het minpuntje is. Nuancering hierbij is nog wel dat er tot 1 januari 2017 al een

- in de tijd beperkte - terugstortmogelijkheid was. Maar dan komt toch weer de vraag op: waarom toen niet al dit besluit genomen?

Tussentijdse beëindiging en decausulering van een zuivere nabestaandenlijfrente

In het besluit is ook een nieuw onderdeel opgenomen over de beëindiging en decausulering van de zuivere nabestaandenlijfrente.⁶ Hiervoor verwijst de staatssecretaris eenvoudigweg naar de onderdelen 3.3 en 3.4 die gaan over de arbeidsongeschiktheidsverzekering.

Dit betekent onder meer dat bij tussentijdse beëindiging zonder uitkering door de verzekeraar geen negatieve uitgaven in aanmerking genomen. Wordt wel uitgekeerd zonder dat het verzekerde feit zich heeft voorgedaan, dan worden wel negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen in aanmerking genomen. Uitzondering op die regel is de situatie waarin niet meer wordt uitgekeerd dan de nog niet verdiende premies.

Decausulering leidt tot negatieve uitgaven. Daarbij moet bij het vaststellen van de waarde op het tijdstip van omzetting met de gezondheidssituatie van de verzekerde rekening worden gehouden. Ook is revisierente verschuldigd.

Commentaar

Aan deze uitbreiding is weinig toe te voegen. Deze is helder en praktisch.

Lijfrente of arbeidsongeschiktheidsverzekering in het jaar van immigratie

Dit onderdeel⁷ gaat over voortzetting van de lijfrente of arbeidsongeschiktheidsverzekering bij een buitenlandse uitvoerder. Afgezien van een andere titel is met name een voorwaarde voor voortzetting aangepast. In de vorige versie moest de voortgezette lijfrente voldoen aan de voorwaarden van artikel 1.7, eerste lid, van de Wet IB 2001. In het nieuwe besluit is die voorwaarde vervangen door de eis dat de strekking van de verzekering overeenkomt met een inkomensvoorziening als bedoeld in afdeling 3.7 Wet IB 2001.

⁵ 'verklaring geruisloze terugstorting'

⁶ Onderdeel 4.2.8 (en niet 4.2.7 zoals abusievelijk in de inleiding van het besluit staat vermeld)

⁷ Onderdeel 4.9

Heffing na een overschrijding wettelijke termijn Pre Brede Herwaarderingslijfrente

Medio 2018 heeft de Hoge Raad twee arresten gepubliceerd⁸ over toepassing van de saldomethode bij een onzuiver geworden lijfrente. Deze hebben ook gevolgen voor Pre Brede Herwaarderingsverzekeringen. In de Wet op de inkomstenbelasting

⁸ HR 13 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1199 en ECLI:NL:HR:2018:1200

1964 waren er geen strijdige handelingen voor Pre Brede Herwaarderingslijfrenten zoals het overschrijden van de wettelijke termijn (artikel 3.133, derde lid, Wet IB 2001). Door onderdeel O, zesde lid, Invoeringswet Wet IB 2001 geldt artikel 133, derde lid Wet IB 2001 ook voor Pre Brede Herwaarderingslijfrenten.

Als na de strijdige handeling de belastingplichtige de lijfrente regulier tot uitkering laat komen of afkoopt, worden de termijnen of wordt de afkoopsom op grond van onderdeel O, eerste lid en vierde lid, Invoeringswet Wet IB 2001 opnieuw belast. Hierbij wordt dan aangesloten bij de belastingheffing zoals die vóór 1992 plaatsvond. De ongewenste dubbele heffing wordt door de staatssecretaris weggenomen door de goedkeuring dat het bedrag waarover door het overschrijden van de wettelijke termijn al belasting is geheven, voor de toepassing van de saldomethode (ook) als premie wordt aangemerkt.

Commentaar

De arresten van de Hoge Raad waren verrassend. In de praktijk werd er van uit gegaan dat na de heffing over de lijfrente wegens termijnoverschrijding de lijfrente-verzekering van box 1 naar box 3 verhuisde. Dat was ook de conclusie van de Advocaat-Generaal⁹, maar de Hoge Raad zag het anders.

De staatssecretaris acht dubbele heffing ook niet wenselijk en komt nu met de oplossing zoals hierboven beschreven. Met deze oplossing kan de praktijk wel uit de voeten, maar wat mij betreft past de kanttekening dat het beter zou zijn geweest om de wetgeving aan te passen zodat de verzekering na heffing in box 1 wel 'verhuist' naar box 3.

Afkoop lijfrente of periodieke uitkeringen vóór 2016

De minimumwaarderingsregel wordt sinds 1 januari 2016 niet meer toegepast bij afkoop van een lijfrente (of andere aanspraak op periodieke uitkeringen). Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel¹⁰ waarin dit is geregeld, is aangekondigd dat ook voor bepaalde situaties waar de termijn voor ambtshalve verminderingen nog niet is verlopen, een tegemoetkoming zal worden verleend voor afkopen in de periode van vóór 2016.

⁹ ECLI:NL:PHR:2018:493

¹⁰ Overige fiscale maatregelen 2016

Die goedkeuring¹¹ luidt dat - als de aanslag over het jaar waarin de afkoop heeft plaatsgevonden onherroepelijk vaststaat - een verzoek om ambtshalve vermindering kan worden gedaan, als er minder dan vijf jaren zijn verstreken na het einde van het jaar waarop de aanslag betrekking heeft.

Onttrekken premie voor periodieke uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid aan lijfrentekapitaal¹²

In de praktijk komt het voor dat bij een lijfrenteverzekering ook een recht op periodieke uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid is meeverzekerd. Het gaat dan om een dekking als bedoeld in artikel 3.124, eerste lid onderdeel c Wet IB 2001. Onttrekking van een deel van de lijfrentepremie voor een dergelijke dekking is eigenlijk een gedeeltelijke afkoop. Aangezien het in beide gevallen gaat om een 'in box 1 beclaimde aanspraak' - waarbij voor de periodieke uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid een onbeperkte premieaftrek bestaat - keurt de staatssecretaris goed dat geen sprake is van een (gedeeltelijke) afkoop.

Afkoop van alimentatieverplichting in de vorm van een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht

Onder voorwaarden is de premie voor een alimentatielijfrente als een persoonsgebonden aftrek aftrekbaar volgens artikel 6.5 van de Wet IB 2001. Een van de voorwaarden voor aftrek is dat de lijfrentepremie wordt betaald aan een professionele verzekeraar.

De wens bestaat om de fiscale faciliteit ook van toepassing te laten zijn als een lijfrente in de vorm van een lijfrenterekening of een lijfrentebeleggingsrecht bij een bank, een beleggingsonderneming, een beheerder van een beleggingsinstelling of een instelling voor collectieve belegging in effecten is afgesloten. Aangezien de wet hiervoor nog geen mogelijkheid biedt, keurt de staatssecretaris in onderdeel 9.3.4 van het besluit goed dat de alimentatielijfrente ook bij dergelijke uitvoerders kan worden ondergebracht. Dit is vooruitlopend op een wetswijziging.

Het moet dan gaan om een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht als bedoeld in artikel 3.126a Wet IB 2001. Verder moet bij overlijden het recht op nog niet gedane uitkering overgaan op de erfgenamen en moet de gewezen echtgenoot de belas-

tingplichtige en (rekening)houder zijn van de lijfrenterekening of het lijfrentebeleggingsrecht.

Commentaar

Vanuit de 'level-playingfield'-gedachte is dit geen vreemde uitbreiding van de mogelijkheden met een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht. Ondanks het niet geringe aantal echtscheidingen in Nederland, is dit geen grote markt.

Verrekening van pensioenrechten in de vorm van een lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht

Net als bij de alimentatieverplichting is de premie voor verrekening van pensioenrechten bij echtscheiding of scheiding van tafel en bed een uitgave voor een onderhoudsverplichting die onder voorwaarden aftrekbaar is als een persoonsgebonden aftrek¹³. In onderdeel 9.3.5 van het besluit wordt - in afwachting van nieuwe wetgeving - ook deze lijfrentevorm opengesteld voor de bancaire varianten.

Commentaar

Zie mijn commentaar hiervoor bij de afkoop van een alimentatieverplichting.

Slotopmerkingen

Zoals de titel van dit artikel al aangeeft, heeft er te veel tijd gezeten tussen dit herziene besluit en de versie uit 2012. Veel van de aanpassingen zijn welkom, al zijn er ook enkele kanttekeningen bij te plaatsen.

¹¹ Opgenomen in onderdeel 9.1.2

¹² Onderdeel 9.1.4

¹³ Artikel 6.6 Wet IB 2001